

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio secunda. Vtrum omne peccatum dit voluntarium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

directio intentionis per fidem. Cuius ratio est, quia si fides requireretur ad omne opus bonum, impossibile esset quod infidelis disponeret se ad fidem: & ita infidelitas nulli imputaretur ad culpam: consequens est falsum, ergo & antecedes. Probatio consequentia, quia nullus disponit se ad dei donum recipiendum per aliquem actum culpabilem. Sed si fides requireretur ad omnem bonum actum defectus fidei esset defectus circumstantia debita, qui reddit actum actum malum. Et ita non habente fidem omnis actus esset malus, ergo per nullum actum posset infidelis disponere se ad credendum, quod est malum inconueniens. Restat ergo dicendum, quod directio intentionis per fidem non requiritur ad omnem bonitatem, sed solum ad meritoria vitae aeternae, unde non omnes actus infidelium sunt mali, sed multi sunt boni ex genere & circumstantiis, licet nullus sit meritorius vitae aeternae. Ex hoc patet confirmatio eius quod supra dictum est distinctio quadragesima quaestione, 2. scilicet quod ad bonitatem moralem non requiritur ordinatio actus in finem vltimum, etiam in habentibus gratiam & fidem, quia defectus culpabilis nullum excusat ab illo ad quod tenetur. Si ergo habens gratiam & fidem teneretur omnes actus suos ordinare in finem vltimum, infidelitas & quodcumque peccatum quum sint defectus culpabiles non excusarent quin infidelis & peccator ad idem teneretur, non teneretur autem infidelis, vt probatum est, ergo nec alii.

9 AD Primum argumentum dicendum quod intentio recta de vltimo fine non requiritur ad omnem bonitatem actus, sed solum ad meritoriam: ad moralem autem bonitatem sufficit intentio recta de proximo fine, & haec est in aliquibus actibus infidelium, licet non prima: propter quod actus eorum possunt esse boni, licet non meritorii.

10 De Christo autem dicendum quod fides intentioem dirigit, non ratione aenigmati, quod non fuit in Christo, sed ratione cognitionis, quam facit de vltimo fine. Cognitionis autem vltimi finis perfectius fuit in Christo, quam per fidem.

11 Argumentum autem in oppositum probat, quod in viatoribus sola fides dirigit ad vltimum finem, quod est necessarium ad actionem meritoriam, non autem ad actionem bonam moraliter.

QVÆSTIO SECVNDÆ.

Vtrum omne peccatum sit voluntarium.

DEinde quaeritur, vtrum omne peccatum sit voluntarium. Et videtur quod non, quia illud quod per ignorantiam vel necessitatem geritur, non est voluntarium, quia voluntas sequitur cognitionem, & excludit necessitatem, sed quaedam peccata fiunt per ignorantiam, vt dictum fuit supra, dist. 22. q. 4. quaedam per necessitatem, vt dicit Aug. libro Retract. Sunt, inquit, quaedam necessitate facta improbanda, ergo talia (licet peccata) sunt necessaria.

2 IN CONTRARIUM est quod dicit Aug. & est in littera, quod peccatum adeo est voluntarium, quod si non fuerit voluntarium, non erit peccatum.

3 RESPONSIÒ. Aliquid potest dici voluntarium dupliciter, vno modo, quia est in potestate voluntatis, & hoc modo oportet omne peccatum esse voluntarium, quia de his quae non sunt in potestate nostra nec laudamur, nec vituperamur. Pro peccato autem vituperamur, sicut pro actu virtutis laudamur, loquimur enim de peccato in moribus, ergo omne peccatum est in potestate nostra, nihil autem est in potestate nostra, vt loquimur nunc, nisi ratione voluntatis, quae est libera, ergo &c. Alio modo potest dici aliquid voluntarium, non solum quia est in potestate voluntatis, sed quia est in voluntate subiectiue. Et sic dicendum est quod actus ille qui primo & denominatione intrinseca competit ratio peccati, est in voluntate subiectiue, quia talis actus est ipsamet electio voluntatis. Aliis autem actibus à voluntate imperantis non competit ratio peccati, nisi secundario & denominatione extrinseca, sicut declarabitur in sequente distinctio.

4 Ad argumentum in oppositum dicendum quod nullum peccatum fit per ignorantiam, nisi sit talis ignorantia, quae non excludat penitus voluntarium, qualis est illa quae est eorum quae homo potest & tenetur scire. Quod autem

Aug. quaedam improbanda fieri per necessitatem, vocat necessitatem inuitabilitate peccatorum venialium, quae ad omnia simul, quodlibet enim eorum est voluntarium & euitabile, sed omnia simul non sunt euitabilia, quia dum ratio inuigilat ad reprimendum vnum motum illicitum, alius motus subito insurgit. Haec autem necessitas non tollit voluntarium respectu cuiuscumque peccati venialis in speciali, quo modo iudicandum est de actionibus bonis & malis, ideo peccatum nullum potest esse, nisi sit voluntarium. Instant autem quidam de peccato originali, quod videtur necessarium, sed de illo dictum fuit supra, distinctio trigesima.

Sententia huius distinctiois. XLII. in generali & speciali.

CVm autem voluntas mala. Superius determinauit Magister de peccato secundum se. Hic determinat de peccato per comparationem ad suas differentias. Et diuiditur in partes tres. Primo ostendit ex quibus habeat integrum peccatum. Secundo prosequitur differentias peccati. Tertio determinat specialiter de quodam peccato. Secunda ibi, In omni autem peccato. Tertia ibi, In principio quadragesima tertia distinctiois, ibi, Est praeterea quoddam genus peccati. Duae primae partes sunt principales lectionis. Quarum prima diuiditur in partes duas, secundum duas quaestiones quas mouet circa peccati integritatem. Secunda ibi, Praeterea quaeri solet. Prima diuiditur in duas. Primo mouet dubitationem. Secundo ponit quaestiois solutionem. Secunda ibi, Quidam dicunt vnum esse peccatum. Haec secunda in tres secundum tres obiectiones quibus vna opinio inuehitur contra aliam. Secunda ibi, Sed adhuc. Tertia ibi, Item & adhuc. Secunda principalis in qua prosequitur differentias peccatorum diuiditur in quatuor. Primo diuidit peccatum in commune. Secundo diuidit peccata capitalia. Tertio illa diuisa reducit ad vnam originem peccatorum. Quarto mouet circa haec quandam obiectionem, & soluit. Secunda ibi, praeterea sciendum est. Tertia ibi, Ex superbia tamen oriuntur mala. Quarta ibi, Huic autem videtur obuiare. Haec est sententia & diuisio lectionis, &c.

2 IN Speciali sic procedit. Et proponit primo, vtrum voluntas mala & actus malus sint duo peccata, an vnum. Et ponit primo opinionem dicentium quod sit vnum peccatum. Postea probat quod sint duo sic opponendo, voluntas & actus sunt duo diuersa. Sed constat quod vtrumque peccatum est, ergo sunt diuersa peccata. Et respondet Magister quod non sunt diuersa peccata, quia illa duo vni conceptum peccati faciunt. Item opponit, si voluntas & actus non sunt diuersa peccata, ergo pro alio non debet plus puniri ille qui voluntate & actu peccat quam ille qui voluntate solum. Et respondet Magister quod talis punitur pro pluribus, quia ex pluribus factus est peccator non quod illa plura faciant diuersa peccata. Item tertio opponit per hoc quod in diuersis mandatis prohibetur voluntas & actus, ergo sunt diuersa peccata. Et respondet quod licet sint duo mandata charitatis, vna tamen charitas praecipitur in diuersis mandatis, sicut voluntas & actus diuersis mandatis prohibentur quae faciunt vnum peccatum. Postea quaerit vtrum transiente actu interiori & exteriori maneat peccatum in homine. Et respondet quod peccatum non manet actu, manet tamen reatu. Et vocat reatum obligationem ad poenam aeternam & temporalem. Mortale enim ad poenam aeternam obligat, veniale autem ad temporalem, unde ponit distinctionem peccati in mortale & veniale. Et quid vtrumque. Postea diuidit peccatum quadrupliciter. Primo enim diuidit quantum ad radices, dicens quod quaedam peccata proueniunt ex cupiditate male inflammante, quaedam vero ex timore male humiliante quod est quantum quis cupit non cupiendi, vel timet non timenda. Secundo diuidit ipsum quantum ad actum quo peccata omnia committuntur, scilicet cogitatione, ore, & opere. Tertio diuidit ipsum quantum ad obiecta dicens quod homo dicitur peccare vel in se, vel in Deum vel in proximum. Quarto diuidit ipsum quantum ad noia, quia vel est in mali perpetratione & sic dicitur peccatum, vel in boni derelictione & sic dicitur delictum. Postea enumerat septem peccata mortalia, quia